

Til lovforslag nr. L 115. Tillægsbetænkning afgivet af Kulturudvalget den 29. maj 1990

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om støtte til folkeoplysning

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra AOF's landsorganisation, FOF's landsorganisation og LOF's landsorganisation samt Idrættens Fællesråd og Dansk Ungdoms Fællesråd.

Ovennævnte henvendelser tillige med en henvendelse fra Kommunernes Landsforening oversendt af kulturministeren er optrykt som bilag til denne betænkning.

Endvidere er nogle af de skriftlige spørgsmål og ministerens besvarelse heraf optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af kulturministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Kulturministeren har over for udvalget oplyst, at det er aftalt med Kommunernes Landsforening, at maksimum for de lovpligtige tilskud til lokaler til aktiviteter for børn og unge under 25 år fastsættes således i de kommende år:

Kr./time	1991	1992	1993	1994
Haller (bortset fra ridehaller)	50	100	125	150
Andre lokaler (inkl. ridehaller) og lejrlpladser	50	60	70	75

Efter 1994 reguleres maksimum med en procent svarende til reguleringen af bloktilskudene.

Ministeren har i denne forbindelse bekræftet over for Kommunernes Landsforening, at bestemmelsen i § 27, stk. 1, tager sigte på at udelukke urimelig anvendelse af lokaletilskudsreglerne, og at kommunalbestyrelsen i de regler, den fastsætter i henhold til § 3, stk. 2, kan fastsætte retningslinjer, der sikrer, at kommunalbestyrelsen bliver bekendt med sådanne tilfælde,

således at bestemmelsen i § 27, stk. 1, kan bringes i anvendelse.

Endvidere har ministeren givet Kommunernes Landsforening tilsagn om at stille et ændringsforslag til forslag til lov om ungdomsskoler, produktionsskoler og daghøjskoler (L 116), således at de 3 eksisterende ungdomskostskoler fortsat kan modtage statstilskud, men således, at der sker en administrativ forenkling ved, at tilskud ydes pr. årselev efter de samme principper, som gælder for produktionsskoler.

Vedtagelse af ændringsforslag nr. 6 indebærer, at den ved 2. behandling af nærværende lovforslag vedtagne ændring vedrørende ungdomskostskolerne udgår.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de af kulturministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker at udtale følgende:

Mindretallet konstaterer, at kulturministeren har indgået en aftale med Kommunernes Landsforening om forhøjelse af lokaletilskud for haller og andre lokaler. Aftalen indeholder en reguleringsmekanisme, der træder i kraft efter 1994.

Mindretallet havde gerne set, at tidsprofilen havde været kortere, således at forhøjelserne var slået hurtigere igennem, og at andre lokaler var blevet stærkere tilgodeset. Samtidig beklager mindretallet, at der ikke finder en løbende regulering sted før 1994.

Mindretallet har på den baggrund søgt at få indføjet en midtvejsforhandling om niveauet for lokaletilskuddene.

Dette har ikke været muligt, men mindretallet har noteret sig med tilfredshed, at kulturministeren over for udvalget har tilkendegivet, at det til enhver tid er muligt for udvalget at vurdere tilskuddene i lyset af prisudviklingen.

Endvidere vil mindretallet tilkendegive, at det er enigt med Kommunernes Landsforening om det principielt uheldige i, at Folketinget automatisk ophøjer kommunernes frivillige tilskud til lov uden kompensation i bloktilskuddene.

Mindretallet har noteret sig, at Kommunernes Landsforening har udtrykt kritik af, at kommunerne ikke har de nødvendige handlemuligheder på folkeoplysningsområdet.

Denne kritik stiller mindretallet sig uforstående over for. Ved lovens vedtagelse indføres:

– en finansieringsomlægning, der sikrer økonomisk rammestyring,

- muligheder for at fastsætte gebyr ved udlejning af offentlige lokaler,
- muligheder for styring af halbyggeri,
- en vurdering af, om prisen for private lokaler står i et rimeligt forhold til anvendelsen,
- mulighed for sanktioner over for brugere, der ikke overholder regler for tilskuddenes anvendelse,
- at kommunalbestyrelsesmedlemmer får sæde i de lokale folkeoplysningsudvalg,
- at kommunalbestyrelsen bliver ankeinstans for folkeoplysningsudvalgets afgørelser, og
- mulighed for vurdering af udviklingen på specialundervisningsområdet.

Mindretallet finder således, at der nu i meget høj grad er lagt op til, at kommunerne kan sikre det frie, folkelige foreningsarbejde og oplysende arbejde rimelige økonomiske rammer, og håber, at kommunerne er opmærksomme på den tilkendegivelse, som kulturministeren har præciseret til betænkningen over forslag til lov om støtte til folkeoplysning:

»Kulturministeren har over for udvalget tilkendegivet en forventning om, at kommunerne ved deres budgetlægning tager udgangspunkt i det økonomiske niveau, der udgøres af kommunernes hidtidige, faktiske udgifter på området samt den statsbevilling, som overføres til kommunerne via en forhøjelse af bloktilskuddene.«

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) kan ikke stemme for de stillede ændringsforslag og indstiller lovforslaget til *forkastelse*.

Mindretallet mener ikke, det vedkommer staten, hvad folk laver i deres fritid. Det kan man godt finde ud af uden statsindblanding.

Ændringsforslag

Af kulturministeren, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

Til § 6

1) I 2. pkt. indsættes efter »et konkret emne«: »og deltagere i instrumentalundervisning«.

Til § 20

2) Ordene »af personer over 18 år« udgår.

Til § 26

3) I *stk. 2* indsættes efter »fastsætte«: »nærmere regler om tilskud til driftsudgifter til haller, andre lokaler og lejrpladser og kan herunder fastsætte«.

Til § 28

4) I *1. pkt.* udgår »for personer over 18 år«.

Til § 52

5) I *stk. 1* udgår *2. pkt.*

Til § 53

6) *Stk. 2* udgår.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af det af Folketinget ved 2. behandling den 22. maj 1990 vedtagne ændringsforslag nr. 4 til § 7, stk. 2.

Til nr. 2 og 4

Ændringsforslagene er en konsekvens af det af Folketinget ved 2. behandling den 22. maj 1990 vedtagne ændringsforslag nr. 2 til lovforslagets § 5, stk. 1.

Til nr. 3

Ændringsforslaget har afventet afklaringen af spørgsmålet om lokaletilskuddene.

Til nr. 5

Ændringsforslaget er en konsekvens af det samtidig hermed stillede ændringsforslag nr. 1 til forslag til lov om ungdomsskoler, produktionsskoler og daghøjskoler (L 116), hvorefter de 3 eksisterende ungdomskostskoler kan fortsætte deres virksomhed som hidtil. Der er derfor ingen grund til, at fritidsundervisningslovens bestemmelser om ungdomskostskolerne ophæves på et senere tidspunkt end lovens øvrige bestemmelser.

Til nr. 6

Ændringsforslaget er en konsekvens af det samtidig hermed stillede ændringsforslag nr. 1 til forslag til lov om ungdomsskoler, produktionsskoler og daghøjskoler (L 116), hvortil der henvises.

Ole Bernt Henriksen (KF) Per Stig Møller (KF) Flemming Jensen (KF) Povl Brøndsted (V)

Helge Sander (V) nfm. Pia Dahl (FP) Marianne Jelved (RV) Duetoft (CD)

Lysholm Christensen (KRF) Hanne Andersen (S) Jytte Andersen (S) Søren Hansen (S)

Qvist Jørgensen (S) Jimmy Stahr (S) Birthe Hansen (SF) Ingerlise Koefoed (SF) fmd.

Stillinger (SF)

Bilag 1

Kulturministeriet
Direktoratet for Folkeoplysning, Frie Grundskoler m.v.
Den 28. maj 1990

Folketingets Kulturudvalg

Kommunernes Landsforening har efter handlingerne meddelt, at man lægger vægt på, at Folketingets Kulturudvalg gøres opmærksomt på følgende:

»Kommunernes Landsforening må principielt finde, at der ikke gennem lovgivning bør fastlægges detaljerede regler for, hvordan udvalgs- eller nævnssstrukturen skal være på fritidsområdet i den enkelte kommune. Som bekendt er udviklingen på andre kommunale sagsområder tværtimod gået i retning af større kommunal frihed til at fastlægge udvalgsstrukturen, således at den passer til de lokale forhold.

Idet landsforeningen henviser til vedlagte skrivelse af 16. marts 1990 til Folketingets Kulturudvalg, må landsforeningen fortsat tage klar afstand fra, at der tillægges folkeoplysningsudvalget en lovbestemt kompetence til at træffe afgørelser. Et sådant forslag strider imod princippet om den kommunale enhedsforvaltning og er ligeledes i modstrid med principperne i

den nylig vedtagne ændring af folkeskoleloven, hvorefter kommunalbestyrelsen har kompetence til at lægge rammerne for skolebestyrelsens virksomhed.

Landsforeningen skal desuden understrege, at de i kompromisforslaget indeholdte slutsatser for lokaletilskud til haller og andre lokaler på henholdsvis 150 kr. og 75 kr. alene er udtryk for kulturministerens vurdering af, hvilke sats der er ønskelige overalt i landet. Landsforeningen deler ikke denne vurdering, bl.a. fordi det statistiske grundlag, der har ligget til grund for forslaget, efter landsforeningens opfattelse er alt for usikkert.

Med kompromisforslagets gennemførelse fastlåses kommunalbestyrelsens handlemuligheder unødigt, og kommunalbestyrelsens mulighed for at prioritere ud fra en vurdering af de lokale forhold forringes, hvilket landsforeningen af principielle grunde er yderst betænkelig ved.«

OLE VIG JENSEN

/ Klaus Holmstrup

Bilag 2

Den 28. maj 1990

Formand for Folketingets Kulturudvalg
Ingerlise Koefoed
Christiansborg

Vi har i oplysningsforbundene med tilfredshed noteret den positive modtagelse, lovforslag L 115 og L 116 fik i Folketinget ved 2. behandling.

I forbindelse med behandlingen af de to lovforslag blev der udtrykt tvivl om betydningen af nogle formuleringer, dels i lovforslagenes tekst, dels i betænkningen. Vi vil derfor tillade os at foreslå nogle ændringer i teksterne, således at der er absolut klarhed om, hvad der menes med teksten.

Til L 115, § 9

Paragraffen affattes således:

»Det samlede tilskud til undervisning m.v. kan ikke overstige $\frac{2}{3}$ af kredsens samlede udgifter til aflønning – undtaget herfra er dog undervisning af handicappede i henhold til § 7, stk. 2, samt de i § 10 og § 11 nævnte tilskud – og kan ikke overstige det beløb, om hvilket der er givet tilsagn, jf. j§ 7, stk. 1.«

Begrundelse

Ifølge den tekst, der er givet i lovforslaget, vil der ikke kunne ydes et højere tilskud til handicapundervisning end $\frac{2}{3}$ af lønomkostningerne. Det vil betyde, at handicappede i praksis vil komme til at betale 3 gange så meget for undervisningen som de øvrige deltagere. Dette har naturligvis ikke været hensigten, hvilket også er understreget i bemærkningerne til lovforslaget. Derfor vil vi foreslå denne redaktionelle ændring i teksten.

Til betænkning over L 115, ændringsforslag nr. 10

Kommunen kan varetage administrationen i forbindelse med aflønning m.v. af lærere og ledere ved virksomhed efter kapitel 4 for små kredse, der ønsker det, og som ikke modtager statstilskud i henhold til § 43, 2. pkt.

Begrundelse

Det har været hensigten at tilbyde mindre kredse, som ikke yder bidrag til en landsorganisation, at kommunen varetager administrationen i forbindelse med aflønning. Men det har formodentlig ikke været hensigten, at der skulle kunne foretages denne administration for større aftenskoler, f.eks. kommunale aftenskoler, der nu skal privatiseres.

Til L 116, § 22, stk. 1

Paragraffen affattes således:

»Daghøjskoler kan etableres af oplysningsforbund m.v. og selvejende institutioner.«

Begrundelse

Det har flere gange været tilkendegivet, at det var meningen, at såvel selvejende institutioner som oplysningsforbund skulle kunne etablere daghøjskoler. I og med, at amtsrådet eller kommunalbestyrelsen skal godkende virksomheden (§ 24), vil der heri ligge en godkendelse af den kreds, der står bag initiativet.

Idet vi håber, at disse præciseringer vil blive medtaget ved lovenes 3. behandling,

med venlig hilsen

Erling Fugl

FOF's landsorganisation

Christian Lund Jeppesen

LOF's landsorganisation

Leif Max Hansen

AOF's landsforbund

Bilag 3

Idrættens Fællesråd
Den 28. maj 1990

Vedrørende: Reglerne om lokaletilskud i forslag til lov om støtte til folkeoplysning

Med henvisning til Idrættens Fællesråds og Dansk Ungdoms Fællesråds brev af 15. maj 1990 til Folketingets Kulturudvalg om lokalereglerne vil vi kommentere kulturministerens aftale med Kommunernes Landsforening.

Vi vil gerne fastslå, at aftalen ikke lever op til de gentagne løfter, som et flertal af Folketingets partier har givet ved flere lejligheder.

Vi hæfter os ved, at flertallet bag lovforslaget lægger afgørende vægt på, at forhøjelsen af det lovpligtige lokaletilskud bliver på et niveau svarende til de samlede offentlige tilskud (Kulturudvalgets betænkning af 17. maj 1990, side 5).

Hvis modellen i aftalen mellem kulturministeren og Kommunernes Landsforening danner grundlag for udformningen af lokalereglerne, må vi i det mindste forvente, at lokaleloftet i

1994 ikke er under det beløb, som vil fremkomme ved en fremskrivning af loftet fra 1974 (50 kr. pr. time).

Desuden vil vi understrege, at det er af afgørende betydning, at det beregnede beløb for 1994 bliver pristalsreguleret, således at vi ikke tilbagevendende vil have et problem på dette område.

Kommunernes Landsforening har nu vist vilje til en løsning på dette område. Nu må Folketinget også udvise et medansvar for sikringen af det fundament under det frivillige foreningsarbejde, som lokalereglerne udgør.

Hvis man ikke vil bidrage til en løsning af problemerne vedrørende tilskud til lokaler for børn og unge, vil vi være dybt skuffede over den prioritering, som Kulturudvalget har foretaget under udvalgsarbejdet.

Med venlig hilsen

Idrættens Fællesråd
v/ Bent Agerskov

Dansk Ungdoms Fællesråd
v/ Carsten Haurum

Bilag 4

Nogle af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål 309:

Kan ministeren bekræfte, at handicappede ikke vil komme til at betale forholdsvis mere for deltagelse på mindre hold?

Svar:

Det kan bekræftes, at handicappede ikke behøver at betale forholdsvis mere for deltagelse i undervisning m.v. på mindre hold, jf. også svaret på spørgsmål 311.

Det er dog ifølge lovforslaget den enkelte kreds, der træffer beslutning om deltagerbetalingen.

Spørgsmål 310:

Hvorledes vil ministeren sikre, at kommunerne og oplysningsforbundene retter sig efter dette?

Svar:

Såfremt en kommune ikke overholder lovforslagets bestemmelser om 3-dobbelt tilskud til deltagere med handicap, kan sagen indbringes for tilsynsrådet.

Ministeriet agter ikke at indskrænke kredsens egenforvaltning i relation til deltagerbetaling. Men som jeg har oplyst over for udvalget, vil jeg sørge for, at udviklingen efter lovens ikrafttræden følges nøje.

Spørgsmål 311:

Ministerens kommentar udbedes til vedlagte bilag om beregningen af deltagerbetaling for handicappede.

Svar:

Det er ikke rimeligt at foretage beregninger af lovforslagets konsekvenser på baggrund af et eksempel med 4 deltagere, når gældende regler stiller krav om mindst 5 deltagere og det faktiske gennemsnitlige antal deltagere er godt 6.

Endvidere indeholder eksemplet den urigtige forudsætning, at maksimum efter § 9 for det samlede tilskud til undervisning på $\frac{2}{3}$ af kredsens samlede udgifter til aflønning også omfatter det tredobbelte tilskud til handicappede deltagere.

Det gør det netop ikke, jf. teksten i § 9: »... jf. dog § 7, stk. 2, § 10, § 11 ...«.

Hvis man går ud fra det maksimale offentlige tilskud på $\frac{2}{3}$ af lønudgifterne ved undervisning af ikke-handicappede deltagere, kan man med større rimelighed opstille følgende regneeksempel, hvor der for den gode ordens skyld også er taget højde for udgifterne til lederhonorar:

Lærerløn + lederhonorar: 225 kr. pr. time

Almen undervisning (14 deltagere)

Kommunen: $\frac{2}{3} = 150$ kr. = 10,71 kr. pr. time pr. deltager.

Deltagerne: $\frac{1}{3} = 75$ kr. = 5,36 kr. pr. time pr. deltager.

Specialundervisning (6 deltagere)

3-dobbelt tilskud: (10,71 kr. \times 3) = 32,13 kr. pr. time pr. deltager.

Kommunens andel: (32,13 kr. \times 6) = 192,78 kr.

Deltagerne: (225 kr. \div 192,78 kr.) = 32,22 kr.

6 deltagere: (32,22 kr. \div 6) = 5,37 kr. pr. time pr. deltager.